

Selvom der er udfordringer, tror Leif Hougaard fuldt og fast på samdyrkningens potentiale

Økolog Leif Hougaard eksperimenterer med samdyrkning af afgrøder til gavn for både udbytter, jordens sundhed og klimaet. Samtidig opstår der nye muligheder for salg af afgrøderne, fordi moderne, avanceret teknologi bedre kan separere de samdyrkede arter efter høst. »What's not to like?« spørger en konsulent.

🕒 03. juli 2025

🔗 [Jordfrugtbarhed](#)

📖 Læsetid: 10 minutter

UB [Uffe Bregendahl](#) 📁 [Mark og stald](#)

Del

🔗 [Jordfrugtbarhed](#), [Planteavl](#), [Best practice: Robust planteproduktion](#)

to vandrende mænd ligner næsten to hobbitter på eventyr i det bakkede

landskab på Mols, som de går der midt i den mandshøje rug, der bølger i vinden og fejer omkring dem.

De stopper op og kigger nysgerrigt i bunden af rugmarken, hvor der i år som forsøg også vokser hestebønner. Den høje rug står flot og ren og har lukreret lidt på det kvælstof, som hestebønnerne tilfører jorden.

»Hvad tænker du om det, er det et vanvittigt forsøg?« spørger økolog Leif Hougaard.

»Nej, jeg tænker bare, at hestebønnerne skal fylde mere end rugen - måske forholdet 80-20,« svarer specialkonsulent Jesper Fog-Petersen fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Leif Hougaard får gennemgået marken med Jesper Fog-Petersen, og sammen inspicerer de nogle af de marker, som Leif Hougaard har sået til med flere forskellige afgrøder.

Han er ikke selv helt tilfreds med forsøget.

»Det bliver ikke en succes det her – det kan jeg godt se. Men der er da bælg på dem,« siger Leif Hougaard, mens han bukker sig ned og plukker en bælg med hestebønner, som han spiser på stedet.

»De kan godt gå i salaten i aften, kan jeg smage.«

 æs også:

EU's landbrugsjord er så usund, at den nu er på vej til at få sin første lov

All-in på idéen

Han er en af de landmænd, der er gået all-in på ideen om at samdyrke forskellige afgrøder.

»Jeg gør det, fordi jeg har en overordnet ide om, at vi skal til at holde op med at dyrke monokultur, fordi planterne kan have en nyttig effekt af at blive samplantet. Vi har bare nogle lidt sygdomsmæssige sædskifteproblemer med det. Omvendt får vi en meget større diversitet af mikroorganismer under jorden, og der er ikke rigtig nogen, der kan forklare os nu, om vi kan undgå sædskifteproblemer, hvis vi har mange arter sammen altid. Men min helt store drøm er, at vi altid kan have tre til fire arter med i hver eneste afgrøder og så separere dem bagefter, fordi det nu er blevet muligt elektronisk,« siger Leif Hougaard og tilføjer:

»Der er ingen tvivl om, at det er godt for jordens sundhed. Altså, det er jeg slet, slet ikke i tvivl om.«

Marken med kombinationen af rug og hestebønner er et forsøg, som økolog Leif Hougaard selv har lavet. Foto: Uffe Bregendahl

om der er udfordringer med sædskiftet, når der altid er bælplanter

med i ligningen, tror han altså på ideen. Han viser nærmest med stolthed, hvordan der i bunden af marken også er andre planter i spil. For samtidig med at der er sået flere afgrøder sammen, er hans marker også undersået med efterafgrøder, som står klar, når kornet bliver høstet.

»Selv om vi høster her til august, bliver marken grøn, helt frem til vi sår igen næste forår. Så vi binder noget kulstof løbende. Vi forsøger at holde det, som man kalder en grøn bro, så der altid er grønt. Vi skårlægger også gerne i god tid, så vi får efterafgrøde gjort fri tidligt, så det lidt større vækst i efteråret,« forklarer Leif Hougaard.

»Jeg synes jo, det er helt genialt for økologer at dyrke to afgrøder eller flere på en gang. Her er der altid bælgplanter med, og den samler selv kvælstof fra atmosfæren, som den forærer som gødning til den anden plante. Enten tager den det fra bælgplanten eller en rest fra sidste års afgrøde i jorden. Så uden at tilføre kvælstof til marken kan man simpelthen få et helt normalt udbytte,« siger Jesper Fog-Petersen.

Læs også:

[Forskere har nu fået svar på, hvorfor samdyrkning ikke er mere udbredt trods de mange fordele](#)

Svarer til en A-blanding af foder

6

En bølgende rugmark blandet med hestebønner er blot et af flere forsøg

hos Leif Hougaard.

På en anden mark tæt på sin gård ved Kalø Vig har Leif Hougaard tilsået en mark med hele syv forskellige afgrøder. Ideen er her at producere en færdig kraftfoderblanding til en kødkvægsbesætning. Når afgrøderne under høsten køres gennem mejetærskeren, er kornet allerede blandet med de proteiner og fedtsyrer, som er optimale for køernes kraftfoder.

»Der er noget sæddodder og lupin med et højt fedtindhold, så er der kornet, der giver noget stivelse, og så har man ærte, vikke og lupin, der giver protein. Så alt det gør, at hvis man for eksempel giver det til køer, er det en færdig kraftfoderblanding,« forklarer Jesper Fog-Petersen.

Og det er da også netop derfor, at frø fra syv udvalgte plantearter er blevet sået ud i Leif Hougaards mark.

»Det produkt, der kommer ud af det, svarer til en A-blanding med 116 foderenheder per 100 kg, og med en proteinprocent som jeg ikke kan huske,« griner han.

»Men i hvert fald svarer det til, at man lavede en A-blanding af kraftfoder, når vi har høstet den. Det er første gang vi prøver det, og nu må vi se, hvor god den er, og om det er noget, vi skal prøve igen og igen og igen. Det håber jeg,« siger han.

æs også:

Klodens bedste landbrugsarealer bliver i stigende grad ramt af klimaekstremer

Gode vækstforhold uanset vejr

Samtidig betyder de meget forskellige afgrøder i samme mark, at der altid er gode vækstforhold for noget af det – uanset vejrliget. Så udbyttet er langt bedre sikret end på en mark med monokultur.

»Der er simpelthen en afgrøde til hvilket som helst slags vejr,« siger Jesper Fog-Petersen, mens han udpeger dem én for én på marken.

»Der er lupiner, havre og boghvede, som godt kan lide det tørt. Og her har vi ærter, som godt kan lide det køligt og vådt, og her byggen, som godt kan lide kulde og regn. Så i det her klima, hvor det skifter meget, har vi noget til det hele. Så what's not to like?« siger Jesper Fog-Petersen om at samdyrke planterne.

Det danske agerlandskab er typisk domineret af rene marker med monokultur, der udpiner jorden. Men når der plantes flere arter sammen, er det også med til at opbygge livet under jordoverfladen.

»Hver enkelt plante her har sin egen "familie" af bakterier og organisk liv nede i jorden, og når man har to arter, er der to slags familier. Det er ikke nødvendigvis de samme familier, de har, men jo mere liv det giver til jorden, jo mere frodig bliver den. Når man har syv arter og forskellige sorter, kommer man virkelig langt med sin jordfrugtbarhed, så det er supergenialt,« siger Jesper Fog-Petersen.

Læs også:

[Blandingsafgrøder giver højere udbytter](#)

Ikke alle planter kan sammen

Det er dog ikke alle planter, der nødvendigvis er gode for hinanden, så man skal være meget bevidst om, hvad man kan så sammen i marken, mener Jesper Fog-Petersen, der via Innovationscenter for Økologisk Landbrug har været med til at gennemføre mange forsøg med netop samdyrkning.

»Det er kun et godt parforhold, hvis begge har glæde af at være sammen. Ellers mistrives den ene eller måske begge parter i et forhold. Det er lidt det samme, man har med planterne her. For eksempel ved man fra historisk tid, at ært og byg vokser sindssygt godt sammen, fordi ærten har sine slyngtråde og fanger byggen og klatrer med op. Så der er helt klart nogen, der er bedre sammen end andre. Vi har også prøvet med nogen, hvor den ene afgrøde bliver meget høj, men den anden står meget lavt, eller den ene vokser meget hurtigt op, mens den anden vokser langsomt. Det betyder, at den store og kraftige plante skygger den lille og spinkle plante væk. Det giver ikke en god samdyrkning, og så kunne man lige så godt lade være. Så er det spild af tid og energi,« siger han.

I en mark med rug kombineret med hestebønner ved Kalø Vig er landmand Leif Hougaard og specialkonsulent Jesper Fog-Petersen på markvandring. Foto: Uffe Bregendahl

For nogle afgrøder er det afgørende, at udbyttet kan separeres igen efter høsten og sælges separat. For eksempel ærter og byg eller hestebønner og rug.

Efterhånden som man lærer at dyrke flere forskellige arter sammen, bliver sorteringsprocessen derfor mere og mere afgørende, men heldigvis følger teknologien med.

Teknologien hjælper

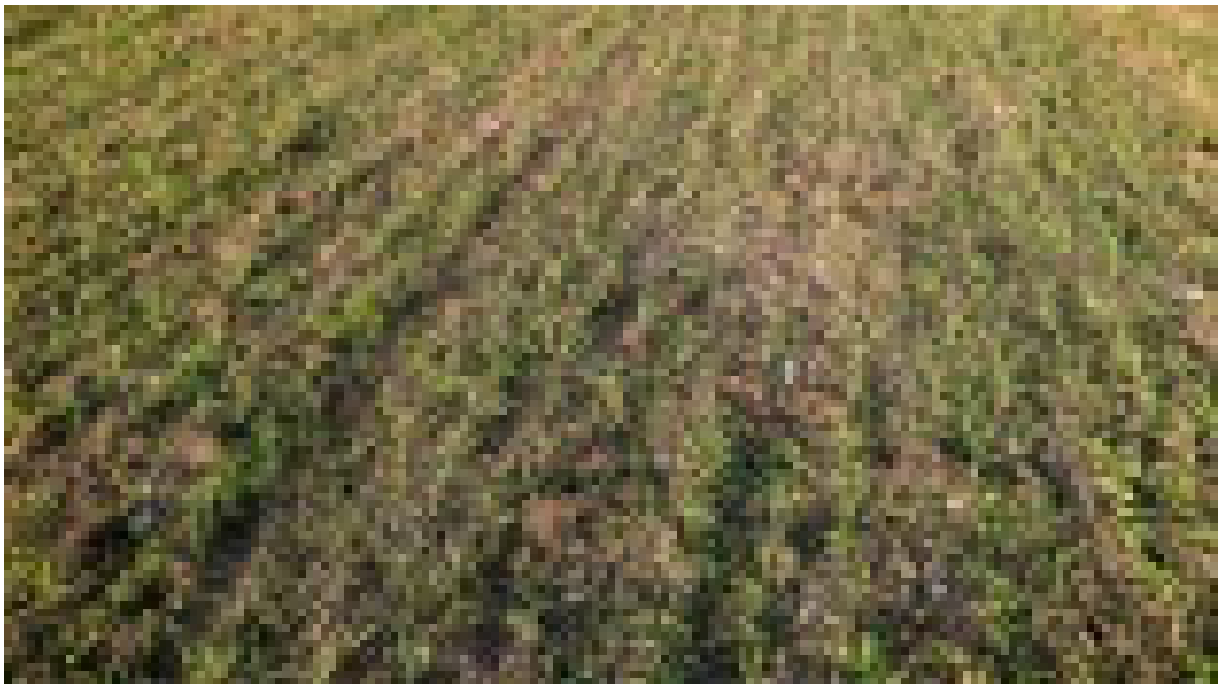
Til nogle sorter kan man stadig bruge gammelkendt udstyr, mens der i andre sammenhænge bruges ny avanceret teknik med hjælp fra kunstig intelligens.

»Nu er der for eksempel kommet farvefotosorter, hvor kunstig intelligens er ved at blive integreret og vil gøre sorteringen meget mere effektiv i fremtiden. Den tager nærmest et foto af, hvilke korn der er på vej, og så analyserer den farven og siger: Nu kommer der en havrekerne, den skal over til den side. Nu kommer der en ært, og den skal til den side,« forklarer Jesper Fog-Petersen.

Sorteringsteknologien bliver altså mere og mere effektiv, mens maskinerne bliver større og større og dermed gør sorteringen billigere.

»Teknikken til at gøre det bliver også meget mere tilgængelig og meget mere effektiv, så derfor kan man sige, at udfordringen med at skille det ad lidt har løst sig selv,« siger han.

Læs også:

[Fra monokultur til polykultur](#)

Drømmer om eget anlæg

På øko-markerne hos Leif Hougaard på Mols – hvor samdyrkning formentlig er kommet for at blive til mere - drømmer han om med tiden at få sit eget sorteringsanlæg.

»De fotooptiske sorteringsmaskiner er jo oprindeligt udviklet til kaffebønner, men dem bruger man jo også til korn nu, og de kan endda skille dårligt proteinkorn fra godt proteinkorn. Der kan ske alverdens ting. Og det er ikke, fordi det er sindssygt dyrt; det koster måske en million eller halvanden at investere i sådan et anlæg, og det er jo ikke mere end otte ha jord. Så det kan godt være, at der er en bedre økonomi i at bruge halvanden million på det, fremfor at købe 8 ha ekstra jord. Jeg tror, vi skal den vej, og jeg skal bare lige have puffet lidt penge sammen, så vi kan få det udstyr herop,« siger han og griner:

»Det tror jeg på, at vi kommer til - især med alle bælgplanterne: at samdyrke med korn, og så skille ad bagefter og så sælge det hver for sig. Det er det, vi skal.«

Artiklen er skrevet i projektet 'God planteproduktion som inspiration' med støtte fra Planteafgiftsfonden.

